

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8155/2022
15.05.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Вук Васиљевић и Душан Васиљевић, адвокати из ... против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Миленко Перић адвокат из ..., ради утврђења права службености, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6656/19 од 02.12.2021. године, у седници одржаној 15.05.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6656/19 од 02.12.2021. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 4140/18 од 30.04.2019. године, исправљена решењем тог суда под истим бројем од 27.09.2019. године, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужилац стекао право службености пролаза преко катастарске парцеле .. КО ... као послужног добра и то од улаза са капије на катастарску парцелу .. КО ... па у ширини од 3 м и дужини од 50 м, све до повласне катастарске парцеле .. КО ... ради пролаза трактором и другим теретним возилом до свог дворишта и помоћних објеката, обавезан тужени да призна и трпи и омогући тужиоцу несметан пролаз и да уклони гвоздене стубове и било коју другу препреку којом би ометао тужиоца да врши своје право службености пролаза преко катастарске парцеле .. КО ..., као послужног добра и то од улаза са капије на катастарску парцелу .. КО ... па у ширини од 3 м и дужини од 50 м, све до повласне катастарске парцеле .. КО ... ради проласка трактором и другим теретним возилом до свог дворишта и помоћних објеката као и се убудуће уздржава од истог или сличног односно било каквог другог сметања као и да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 450.050,00 динара са законском затезном каматом обрачунатом почев од извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6656/19 од 02.12.2021. године, укинута је првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев тужиоца да се утврди да има право службености пролаза преко катастарске парцеле .. КО ... као послужног добра и то од улаза са капије на катастарску парцелу .. КО ... у ширини од 3 м и дужини од 50 м, све до повласне катастарске парцеле .. КО ..., ради пролаза трактором и другим

теретним возилом до свог дворишта и помоћних објеката и да се обавезе тужени да то призна, трпи и омогући тужиоцу несметан пролаз и да суд обавезе туженог да уклони гвоздене стубове и било коју другу препреку којом би ометао тужиоца да врши своје право службености пролаза преко катастарске парцеле .. КО ... као послужног добра и то од улаза са капије на катастарску парцелу .. КО ... па у ширини од 3 м и дужини од 50 м, све до повласне катастарске парцеле .. КО ... ради проласка трактором и другим теретним возилом до свог дворишта и помоћних објеката као и да се убудуће уздржава од истог или сличног односно било каквог другог сметања. Обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка плати износ од 365.250,00 динара и одбијен захтев тужиоца за досуђење трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Тужени је одговорио на ревизију тужиоца.

Врховни суд је испитао побијану одлуку на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), а у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) и оценио да је ревизија тужиоца дозвољена и основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је носилац права коришћења катастарских парцела .. и .., обе КО ... као и права својине на кући кућни број .. са припадајућим објектима у ... улици у ..., која кућа се налази на катастарској парцели .., док се на катастарској парцели .. налази зидана шупа за смештај дрва. Право коришћења земљишта и право својине на кући и припадајућим објектима тужилац је стекао уговором о поклону закљученим 20.10.1982. године, када је и оверен пред судом, између ВВ, тужиочевог оца као поклонодавца и тужиоца као поклонопримца који уговор је измењен у погледу адресе поклоњене куће анексом закљученим 29.01.1985. године који је такође оверен пред судом истог дана. Катастарска парцела .. налази се до ... улице, а на ову парцелу се надовезује катастарска парцела .. . Улаз у кућу тужиоца налази се са дворишне стране на катастарској парцели .. и има пролаз поред куће у ширини од 50 цм. Тужени је носилац права коришћења катастарске парцеле .. КО ... који излази на ... улицу и налази се са леве стране од тужиочевих парцела. На овој парцели тужени има две куће, једну ближе улици и наспрам тужиочеве куће, а другу иза ове прве куће. На улазу у тужениково двориште, гледано према улици, налази се поред пешачке и велика колска капија.

Парцеле парничних странака настале су деобом основне катастарске парцеле .. КО ... која је до 1956. године била у власништву деде странака пок. ГГ када их је поклонио синовима. Сину ВВ, тужиочевом оцу, уступио је катастарске парцеле .. и .., а сину ДД, тужениковом оцу, катастарску парцелу .. . Обојици синова је био омогућен приступ на улицу из својих парцела а службеност пролаза приликом овог располагања није установљена ни на терет ни у корист стицаоца. Службеност пролаза није био

предмет поклоне између тужиоца и његовог оца ВВ. Тужеников правни претходник отац ДД дао је тужиоцу сагласност да на парцели у ... улици број .. у ... која је ширине 6 м презида кућу на месту старог темеља, да улаз у кућу треба да буде са улице и да има стазу поред своје куће ширине 40 цм која служи за пролаз кроз његово двориште. Тужилац је улаз у зграду постовио са дворишне стране, а поред куће према суседном земљишту туженог оставио стазу. На међи између парцела странака није било ограде, а на граници туженикове парцеле према улици постоји пешачка и колска капија кроз коју капију је тужилац пролазио када је довозио огрев, стоку и друге ствари до улаза у шупу тракторском приколицом или теретним возилом, повремено једанпут или два пута годишње по одобрењу правних претходника туженог и туженом. Деда парничних странака би када се посвађа са тужиочевим оцем, а својим сином бранио тужиоцу да пролази спорним путем. Тужени је због организовања свадбе свог сина на парцели .. поставио настрешницу – металне стубове висине око 2м покривене најлоном и саопштио тужиоцу да ће их после свадбе уклонити али да ће тај простор заградити да тужилац више неће моћи туда да пролази. Тужени у свом доворишту, на месту повремениг пролаза тужиоца паркира своја два путничка возила па тужилац огрев и сличне ствари од своје дворишне капије транспортује грађевинским колицима поред своје куће до помоћног објекта у дубини парцеле, а колима када тужени и чланови његове породице нису код куће.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, другостепени суд је закључио да тужиочев отац од свог оца ГГ није стекао парцеле .. и .. са правом сталног, повремениг или сезонског колског пролаза преко суседних парцела и да ГГ приликом располагања целом парцелом део који је пренео тужениковом оцу ДД, садашњу парцелу .. није оптеретио службеношћу пролаза у корист парцела које је пренео на тужениковог оца ВВ, већ је основну парцелу поделио тако да оба дела имају директан приступ на улицу, а да је тужилац до постављања препреке у септембру 2013. године пролаз преко катастарске парцеле .. КО ... користио повремено, пар пута годишње за превоз огрева трактором или другим теретним возилом јер му је било удобније да огрев директно са теретног возила истовари у своју шупу али и да исту потребу може да задовољи истоваром на улици и транспортовањем кроз своју парцелу до помоћног објекта грађевинским колицима.

Овакво чињенично стање другостепени суд је утврдио након одржане расправе и оцене изведених доказа на основу члана 8. ЗПП и закључио да тужилац није стекао службеност пролаза трактором и транспортним возилом преко парцеле туженог јер пролаз возилима преко туженикове парцеле није коришћен као стални, већ повремено и то само ради лакшег транспорта огрева у тужиочев помоћни објекат у дубини парцеле па тужениково допуштање повремених пролаза за одређену сврху имају карактер повластице која је опозвана стављањем препрека и изјавом да ће да огради своју парцелу због чега тужилац није стекао стварну службеност па је применом одредби члана 49, 57. и 58. Закона о основама својинскоправних односа другостепени суд одбио тужбени захтев.

По оцени Врховног суда, побијана одлука заснована је на погрешној примени материјалног права због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, на шта се основано указује ревизијом тужиоца.

Наиме, одредбом члана 49. став 1. Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“, бр. 60/80, 36/96, „Службени лист СРЈ“, број 29/96 и

„Службени гласник РС“, број 115/05) прописано је да стварна службеност право власника једне непокретности (повласно добро) да за потребе те непокретности врши одређене радње на непокретности другог власника (послужно добро) или да захтева од власника послужног добра да се уздржава од вршења одређених радњи које би иначе имао право вршити на својој непокретности и да се стварна службеност може установити на одређено време или за одређено доба године (став 2.). Одредбом члана 53. став 1. истог закона прописано да се одлуком суда или другог државног органа стварна службеност установљава када власник повласног добра у целини или делимично не може користити то добро без одговарајућег коришћења послужног добра, као и у другим случајевима одређеним законом, а одредбом члана 54. тог закона да се стварна службеност стиче одржајем када је власник повласног добра фактички остваривао службеност за време од 20 година, а власник послужног добра се томе није противио (став 1) и да се стварна службеност не може стећи одржајем ако је вршена злоупотребом поверења власника или држаоца послужног добра, силом, преваром и ако је службеност уступљена до опозива (став 2).

У конкретном случају, правни претходник тужиоца од 1955, а од 1985. године и сам тужилац за пролаз до помоћног објекта – шупе на катастарској парцели .. ради превоза огрева и стоке у помоћни објекат користио је део туженикове парцеле. Тужени је постављањем настрешнице на својој парцели почео са противљењем да тужилац преко његове парцеле превози огрев до шупе због чега је тужилац и поднео тужбу у овој парници за утврђење права службености са евентуалним захтевом за конституисање права службености, који тужбени захтев је коначно поставио 11.01.2019. године тако да тражи утврђење права службености. Имајући у виду наведено другостепени суд је пропустио да разјасни да ли је тужилац на начин на који је до 2013. године користио пролаз преко туженикове парцеле до своје шупе ради довоза огрева испунио услове из члана 54. Закона о основама својинскоправних односа за стицање права службености одржајем као и у ком обиму, обзиром да се службеност може успоставити не само као трајна већ и као привремена, сезонска.

Стога код утврђења да је тужилац користио парцелу туженог за прилаз до своје шупе ради истовара огрева то је неопходно утврдити период и обим коришћења туженикове парцеле са становишта услова прописаних чланом 54. Закона о основама својинскоправних односа што је у конкретном изостало, те како правилна примена материјалног права захтева да се чињенично стање у том смислу употпуни, Врховни суд је у смислу члана 416. став 3. ЗПП укинуо побијану пресуду и предмет вратио другостепеном суду на поновно одлучивање.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**